

Posudek oponenta bakalářské práce

MATYS, Lukáš. *Základní vymezení celospolečenského zájmu o rozvoj člověka a jeho specifčnost v křesťanství*. Bakalářská práce. Praha : HTF UK, 2012. 71 s.

Oponent: Pavel Kolář, Th.D.

Pan Lukáš Matys zvolil téma své práce vskutku velkoryse a rozvržení jeho zpracování, jak je představuje v „Obsahu“, svědčí o pečlivém promyšlení celkové koncepce. Věnuje se jak „oblastem teoretické reflexe rozvoje člověka“ (kapitola 3.), tak i vybraným společenským institucím a formám, které jsou na rozvoj člověka zaměřeny (kapitola 4.). Značnou pozornost věnuje autor charakteristice základních rysů křesťanského přístupu k tématu rozvoje člověka, klasifikaci teologických oborů, k jejichž předmětu „rozvoj člověka“ náleží, a vymezení základních činností, které v křesťanských církvích přispívají k formování a rozvíjení zejména jejich členů (kapitola 5.).

Kladně hodnotím „Úvod“ k předložené práci (s. 7-9), ve kterém autor **prehledně určil základní cíle** své práce i její **metodu**. Cíle stanovil následující (s. 8):

1. „analýza základní struktury teoretické reflexe naší společnosti, tj. struktury věd, které se ve společnosti vyskytují a řeší otázku antropologickou“ (a tedy i tematizují rozvoj člověka); tento cíl je pak blíže určen jako analýza jejich základního přístupu a definování klíčových pojmů a myšlenek významných pro oblast rozvoje člověka v rámci jednotlivých oborů;
2. „analýza těch skutečností a aspektů ve společnosti, kde se reálně odehrává rozvoj člověka“;

Takto formulovaný cíl by bez svého srovnání s „Obsahem“ poskytoval jen velmi nejasnou představu o autorově záměru.

3. „sledovat syntetickou metodou základní struktury v rámci křesťanství, které určitým způsobem na skutečnost osobního rozvoje člověka odkazují“;

Základními metodami, které autor dle svého mínění použil, jsou analýza a syntéza. Osobně soudím, že převažujícím postupem je **eklektický encyklopedismus**, doplňovaný oběma autorem zmíněnými metodami.

Za velmi zdařilou považuji 2. kapitolu, ve které autor předložil **samostatné vymezení pojmu „rozvoj člověka“**, který dobře odlišil od příbuzných konceptů. Bohužel tuto zdařilou cestu k definici pojmu **dostatečně nezužitkoval v další části práce**.

To se dobře ukazuje v kapitole 3., jež je věnována klasifikaci věd, které se zabývají tématem „rozvoje člověka“ (resp. osobnostního rozvoje apod.) a charakteristice jejich specifických pojmů a konceptů, které se zkoumaného tématu dotýkají. Dle mého soudu celý problém spočívá v tom, že téma „rozvoje“ je v současném euro-americkém kulturním kontextu a diskursu humanitních a společenských věd natolik univerzální a svým způsobem populární, že sama klasifikace těchto věd je pro zpracování tématu nadbytečná, pokud se nezaměří důsledněji na její zužitkování s ohledem na shodné a rozdílné znaky reflexe tématu v jednotlivých vědních oborech. Z tohoto pohledu je cenné autorovo vyhledávání a vymezení základních pojmů a konceptů, v jejichž souřadnicích se téma rozvoje dle něj v jednotlivých oborech pojednává. Klasifikace oborů a specifikace konceptů - pokud má být jejich důvodem charakteristika oborového přístupu k tématu „rozvoj“ – je však v takovém

případě výchozím bodem pro další nezbytný krok, a tím by měla být **komparace (!)** specifických oborových přístupů, se kterou se však v celé práci neseťkáme, a to ani v „Závěru“ předložené práce. **Práce tak zůstává na rovině příkladové encyklopedie, ve které samo téma „rozvoj člověka“ vidím spíše jen jako příležitost k prezentaci autorovy obeznámenosti se základními obory sociálních věd a s jejich aplikací v kontextu terapeutické, výchovné a vzdělávací praxe.** Samo o sobě je to dobré a autor se pro tento způsob zpracování rozhodl (viz Úvod, s. 8), ale pak by základní postupy encyklopedického zpracování měly být dodržovány důsledněji a věrohodněji. Autor si zvolil téma důležité a zajímavé, ale způsob jeho zpracování, pro který se rozhodl, nepovažuji za vhodný s ohledem na možnosti, které poskytuje ten typ akademického textu, jakým je bakalářská práce. Dobře se to ukazuje např. v podkapitole 3.1., Rozvoj člověka v kontextu filosofie a antropologie, kterou hodnotím jako nejméně zdařilou v celé práci, ačkoli právě s ohledem na její téma za nejdůležitější, neboť základní filosofické před-porozumění tomu, kdo a co je člověk, předznamenává i jednotlivé přístupy a koncepty sociálních věd. Stručného a přehledné představení základních konceptů filosofické antropologie (alespoň s ohledem na domácí filosofickou tradici) se však až na citace z Jana Patočky a Naděždy Pelcové nedočkáme.

Kapitola 4., Rozvoj člověka v praxi současné společnosti, je koncipována přehledně a reprezentativně. Postrádám v ní pouze **jasnější rozlišení mezi formou (a to i instituční) působení na rozvoj člověka a činiteli (původci) tohoto působení**, které pokládám právě pro encyklopedický způsob zpracování za důležité. S tímto rozlišením se výslovně setkáváme pouze v podkapitole věnované médiím (s. 34nn), kde však autor nedostatečně zohledňuje to, jakým způsobem prostředky komunikace ovlivňují obsah sdělení (s. 36).

Kapitola 5., věnovaná křesťanství, je dobře zpracovaná, přehledná, informativní a vyvážená. Je nezdařilejší částí práce a autorovu srdci zjevně nejbližší.

Požadavkům, které jsou kladeny na závěrečné shrnutí výsledků práce, splňuje „Závěr“ předložené bakalářské práce pouze částečně. V části věnované křesťanství (s. 62) prezentuje autor tvůrčím způsobem určité závěry vyvozené z 5. kapitoly a předkládá i výhled pro další práci. Tam, kde se vrací ke kapitolám 3 a 4, však jde o pouhou rozšířenou rekapitulaci úvodu, ve které autor opakuje pouze cíle práce.

Po formální stránce splňuje práce základní požadavky předepsané pro bakalářské práce podávané na HTF UK (a to včetně spíše neobvyklého způsobu vyznačení přímých a volných citací v textu, na který však autor upozornil v „Úvodu“, s. 9).

Podnět k diskusi při obhajobě:

Mohl by autor **představit stručnou komparaci** psychologického a sociologického přístupu k tématu „rozvoj člověka“, včetně srovnání jejich základních konceptů?

Práci hodnotím známkou **1-2**.

V Praze dne 8.8.2012

Pavel Kolář, Th.D.